

VESMÍRNÁ TURISTIKA

Milan Halousek, vzdělávací spolek KOSMOS-NEWS

Žijeme v době, kdy už se do vesmíru může podívat nejen profesionální kosmonaut, kterého tam vyše některá z velkých národních kosmických agentur, jako je třeba americká NASA nebo ruský Roskosmos, ale i člověk, který si několikadenní výlet za hranice naší planety zaplatí z vlastních zdrojů. Nebo kdo třeba cestu vyhraje v loterii, či získá darem. Možností, jak se vypravit do vesmíru je celá řada.

První turisté ve vesmíru

Jako první kosmický turista, tedy člověk, který nemá řádný dlouhodobý kosmický výcvik, bývá většinou uváděna americká středoškolská učitelka Christa McAuliffeová. Ta se stala vítězkou celoamerického programu „Teacher in Space“ (Učitel ve vesmíru), který chtěl k vědám spojeným s kosmonautikou a vesmírem přilákat novou generaci amerických studentů. V roce 1985 porazila Christa McAuliffeová svých více než 11 tisíc kolegů-učitelů, kteří se do výběru přihlásili, a v lednu roku 1986 usedla do kabiny raketoplánu Challenger. Její cesta však byla tragicky krátká, když raketoplán pouhých 73 sekund po startu explodoval a celá posádka zahynula.

https://en.wikipedia.org/wiki/Christa_McAuliffe

Éra vesmírných letů skutečných kosmických turistů však nastala až v roce 2001, kdy se v kabině ruské kosmické lodě Sojuz vydal na osmidenní výlet na Mezinárodní vesmírnou stanici ISS americký podnikatel Dennis Tito. Ten si svoji cestu plně uhradil. I když částka nebyla nikdy oficiálně zveřejněna, předpokládá se, že šlo o zhruba 20 milionů dolarů.

https://en.wikipedia.org/wiki/Dennis_Tito

Výzva

Mezi typické kosmické turisty asi nemůžeme počítat dvojici ruských filmových tvůrců, režiséra Klíma Šipenka a herečku Juliji Peresildovou, kteří v říjnu 2021 natáčeli deset dnů na palubě ISS scény do nového ruského velko filmu „Výzva“.

https://en.wikipedia.org/wiki/Space_tourism

Vesmírné mise

Boom skutečné kosmické turistiky však nastává teprve v posledních několika letech, kdy se k letům do vesmíru začínají využívat kabiny kosmických lodí CrewDragon společnosti SpaceX jednoho z nejbohatších lidí planety Elona Muska.

<https://www.spacex.com/>

Také americká společnost Axiom Space dopravila na Mezinárodní vesmírnou stanici ISS již tři skupiny platících turistů. Výpravy se uskutečnily v letech 2022, 2023 a 2024, na příští rok je připravena další.

<https://www.axiomspace.com/>

Výlety do vesmíru

Pokud vesmírným nadšencům stačí pouze několikaminutový výlet nad hranici kosmického prostoru, tedy 100 km nad zemským povrchem, mohou využít služeb společností BlueOrigin či Virgin Galactic. Tyto lety jsou samozřejmě mnohem kratší než skutečné vesmírné mise, ale i mnohem levnější. Cena za letenku se pohybuje okolo 250-300 tisíc dolarů.

Doposud nejmladším účastníkem je osmnáctiletý nizozemský student Oliver Daemen. Naopak zatím nejstarším byl Edward Dwight. Bylo mu 90 let a 8 měsíců.

Budoucnost

Blíží se doba, kdy budeme mít na oběžné dráze Země, ve výškách kolem 450 km nad zemským povrchem hned několik základů, kam bude možné si zajet na výlet nebo provést svůj vědecký projekt. Už dnes se tyto orbitální laboratoře a hotely projektují a začínají stavět.

Jednotlivé moduly (tedy pokoje) vesmírných hotelů budou disponovat vším potřebným pro několikadenní pobyt. Včetně toalety a spacích kójí. Speciální okna budou umožňovat nerušený výhled jak na Zemi, tak i na hvězdy vesmíru ubíhající před očima turistů rychlostí 8 kilometrů za sekundu. Stěny budou z měkkého materiálu, aby se turisté nezranili při pohybu ve stavu beztláče. Jídlo bude ze Země dopravováno v zásobovacích lodích, po jednotlivých porcích uzavřené v plastových sáčcích a krabičkách. A servírováno bude speciálním zařízením, které se bude starat i o úklid odpadků a zbytků. Turistům budou na stanicích asistovat i speciální roboti s implementovanou umělou inteligencí. Ke svému letu budou turisté startovat z unikátních pozemských kosmodromů, na které se budou i vracet. Zde se také budou na svoji cestu několik dnů před startem připravovat a trénovat. A tam je i po návratu zkontrolují lékaři a potkají se se svými blízkými. Pro každého z cestovatelů to bude určitě zážitek na celý život.

Výbava kosmických hotelů bude spíše střídmejší, důraz bude kladen především na zážitky z prostředí, ve kterém se bude vesmírný plavec pohybovat. Ale například plánovaná stanice s názvem Voyager Station, která by mohla přijmout najednou více než 400 turistů, bude mít k dispozici i restaurace, bar, koncertní sál, posilovnu či kino. Ale to je plán dost vzdálené budoucnosti. První mnohem skromnější orbitální stanici / hotel již začíná stavět společnost AxiomSpace, následovat jí brzy budou další – společnosti VAST Space, Blue Origin, Bigelow Aerospace. A určitě se objeví i další.

https://en.wikipedia.org/wiki/Axiom_Orbital_Segment

https://en.wikipedia.org/wiki/Orbital_Reef

<https://en.wikipedia.org/wiki/Haven-1>

Přijde čas, za patnáct, za dvacet let, kdy bude létání do vesmíru běžnou záležitostí. Nebo alespoň mnohem běžnější a lacinější záležitostí než dnes. A třeba bude celkem normální i situace, kdy pojedeme na dovolenou nikoliv k moři, ale do vesmíru. A někdy později třeba i na Měsíc. A potom na Mars...

Další zdroje obrázků

Americký úřad pro letectví a vesmír NASA

<https://www.nasa.gov/>

<https://www.flickr.com/photos/nasa2explore/albums/>

Starší umělecké návrhy kosmických základen (NASA)

<https://www.flickr.com/photos/nasacommons/albums/72157644439092941/with/14052996376>

Evropská vesmírná agentura ESA (Česká republika je členem ESA)

<https://www.flickr.com/photos/europeanspaceagency>